

ח' ט' י' בטבת

מגילה פרק ימי הצומות תענית

(1) בשמונה בטבת * נכתבה התורה ויונית בימי תלמי המלך והחושך בא לעולם שלשת ימים. בתשעה בו (כ) לא כתבו רבותינו על פה [הוא]. ב ב' בו מסך מלך בכל את ידו על ירושלים להחריבה.

2) ה' טבת

תרגום התורה ליונית

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק א הלכה ז אין כותבין לא עברית, ולא ארמית, ולא מדיית, ולא יוונית, כתב בכל לשונות, בכל כתבים, לא יקרא בה, עד שתהא כתובה אשורית. מעשה בחמשה זקנים שכתבו לתלמי המלך את התורה יוונית, והיה אותו היום קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל, שלא הייתה התורה יכולה להתרגם כל צרכה. שוב מעשה בתלמי המלך, שכינס שבעים ושנים זקנים, והושיבם בשבעים ושנים בתים, ולא גלה להם על מה כינסם, נכנס אחר כל אחד ואחד מהם, אמר להם, כתבו לי תורת משה רבכם, נתן המקום עצה בלב כל אחד ואחד, והסכימה דעתן לדעת אחת, וכתבו לו תורה בפני עצמה,

אזני יחזקאל

8] צללי החשך של העתקת התורה ליונית, והפכו לאור, בשיגלה המקור העברי פטהרו.

9) אצטת הפסאפ, 3

ה. ומה שהעירות מענין איסור לימוד תורה לנכרי, ממה שאמרה תורה לכתוב על האבנים את דברי התורה, כדי שילמדו אר"ה, אין למדין דורות משעה אותו ההכשר, שהוכשר העולם בעת יציאת מצרים ומית, מהתסיסה הגדולה שנעשתה ע"י גילוי שכנה, שאח"כ נתגלתה לאטה בין אר"ה, ויצאה אל הפועל שהיה חלק גדול ב"כ מהמין האנושי עווב מה שהורישוהו אבותיו, ושב להכיר את שם ד' אלקי ישראל ב"ה, זה היה מאורע שאינו נמשך. אבל ההדרכה הקבועה היא, שיחזור האור בעולם דוקא ע"י אורם של ישראל, או יהי מובן דעת ד' ועונו עם כל סדרי החיים. המתחסים לאותה האמת הגדולה, בין ביחיד בין בציבור.

10 ט' טבת

בהערות במגילת תענית:

ימי הפסח: ב' בו לא כתבו רבותינו על פה. וכלנו כס מגלה סיד לומר דנו כיום מה עזר סכין ונמיה בן מליה. ובספר זחכין ונכחות ס"ג איתא דמת עזר סכופר נ"י בשנת וכו' הקבלה לבראש"ד איתא שנינו ברוס"ק ליום סכרני רב יוסף הלוי כ"ג באריותה ושמעתי בשם גדול אמר דלא טולד אמוהו הא"ס * וכו'.

11

נמנה סיוס 25 דענמכטר (דענאכר) יום הולדת ח"ה ס"ה בשנה קודש נחשטה ימים לירח סנה מפני שהכלל הוא שאם ח"ופח סנה בלילה הוא ניום 25 דענמכטר ואם הקופה סנה ביום הוא ניום 24 דענמכטר או הכיס הקופה סנה ניום ע"ש"ק כ"ל, א"כ נ"ז דענמכטר היה לו כש"ק ס' סנה ונולד לו ח"ה ומה הגין מ"ש במגילה הפניה סוף פרק י"ג נ"ג בשנת לא כהן, רבותיט על מה אירעו מפני שיראו לכתוב נגורו חענת על זה היום עכ"ל כנ"י רפאל נאראן

12) סנהדרין דף מג על אותו האיש {מילים שהושמטו ע"י הצנזורה} "שכישף והסית והדיח".

ברכות כח: {דפוס ראשון שונצינו רמ"ד} ברכת המינים ביבנה תקנוה לאחר זמן מרובה קרוב לתרבותו של יש"ו הנוצרי, שלימדו להפוך דברי אלקים חיים למינות.

13) רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק ט הלכה ד הנוצרים עובדי עבודה זרה הן ויום ראשון יום אידם הוא. לפיכך אסור לשאת ולתת עמהן בארץ ישראל יום חמישי ויום ששי שבכל שבת ושבת, ואין צריך לומר יום ראשון עצמו שהוא אסור בכל מקום, וכן נוהגין עמהן בכל אידיהן.

14) רמב"ם הלכות מלכים פרק יא הלכה ד אף ישוע הנוצרי שדמה שיהיה משיח ונהרג בבית דין, כבר נתנבא בו דניאל שנאמר ובני פריצי עמך ינשאו להעמיד חזון ונכשלו, וכי יש מכשול גדול מזה. שכל הנביאים דברו שהמשיח גואל ישראל ומושיעם ומקבץ נדחיהם ומחזק מצותן. וזה גרם לאבד ישראל בחרב ולפזר שאריתם ולהשפילם ולהחליף התורה ולהטעות רוב העולם לעבוד אלוה מבלעדי ה'...

15) מרן הרב קוק, אגרות הראי"ה ב' שע"ה אותו האיש "...פושע ישראל שעשאוהו נכריט עבודה זרה".

16) איסור שימוש בתאריך לועזי

רבנו, הרב צבי יהודה, נהג למחות באופן חריף נגד השימוש בתאריך לועזי, "...כמו שהגויים מסדרים זמניהם ושנותיהם לפי ענינו של אותו האיש יש"ו" {ימח שמו וזכרו}.

ומביא את דברי החתם סופר זצ"ל ומהר"מ שיק זצ"ל הקובעים "שיש בזה איסור דאורייתא של ושם אלהים אחרים לא ישמע על פיך... והוא כמייקר עבודה זרה... כמה נוראה וחמורה כפולה ומכופלת איסור התועבה הזו של

3) מסך ימגד - ימים

החושך בא לעולם מפני מיעוט דמותה של תורה, בעצם ההעקה חשך אורה של תורה בעולם. כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה, וכל מה שנמסר למשה במ"ט שערי בינה נכתב בתורה בפירוש או ברמז, בתיבות או בגימטריאות, בצורת האותיות הכתובות כהלכתן או המשחנות בצורתן, בקוצי האותיות וכתריהן.

4) לאחר התרגום נעלמו שמותיו של הקב"ה ופרחו רמזי החכמה הנמצאים באותיות התורה, וזוהי נפילה משמים לארץ; מתורה אלהיית נשגבה, המכילה בקרבה עולם ומלואו, ד"ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא" - עד לתפיסת יד אנוש מוגבלת ומצומצמת. וזוהי כוונת חז"ל במסכת סופרים⁸: " והיה היום קשה לישראל כיום שנעשה העגל, שלא היתה התורה יכולה להתרגם כל צרכה". הרמיון לעגל הוא בזה שלקחו דבר אלהי אין סופי וצמצמהו למסגרת אנושית מוגבלת, למעשי ידי בשר ודם. ירידה זו ממקור לחרגום, השפילה את התורה מרום גבהה, ועל-כן חשך העולם שלושה ימים, ואלו הם "צללי החושך" שבפתגם.

5) ריש גילין (הבדוק!)

י"אמרו דורשי רשומות, כי תרגום הוא בגמטריא תרדמה. כלומר, הגלות אור הרוח במדרגת ההתעלפות. "אני ישנה ולכי ער", שאז אין הרעיון המקורי מתגלה?⁹

6) מאמר הראי"ה עמוד 249

"אנחנו קוראים את המגילה הזאת החובקת זרועות עולם והגדולה מכל ערכי העולם כולם בהערכה מופלגת מאד, והם גם-כן קוראים אותה. אולם ההבדל בינינו וביניהם הוא, שאנו קוראים אותה מצד הפנים שלה, מעבר מזה, וכל העמים כולם אמנם גם הם מוכרחים להיות כורעי בך לפני חסנה, תפארתה, קדושתה ואמתתה של תורה, אבל הם קוראים אותה מאחור, מצדה החיצוני. וערפלויות רבה שרייה, על הקשב שמקשיכים אפילו בחיירי העמים את הד הקול של דברי התורה, של המגילה הנכואית, של ספר הספרים בהיותו נקרא מהם לא לפנים, כי-אם לאחור, לא מאותו הצד שהחיים הפנימיים של רוח ה' אשר כמלוא עולמו יונקים ממנו, כל אחד מצד הרכה כהה והרכה חלוש מזה"¹⁰.

7) ריש גילין

"ולגבי המקורות הראשית, כל לימוד שבעולם הוא בא כמידה מעותקת שמירתו היא מידת התרגום שהוא הכשר וחינוך המביא אל המעמד המקורי העתיד, 'או אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'..."¹²

עשרה בטבת

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יח עמוד ב
תניא, אמר רבי שמעון: ארבעה דברים היה רבי
עקיבא דורש, ואני אין דורש כמותו.

צום העשירי - זה עשרה בטבת, שבו סמך מלך בבל
על ירושלים, שנאמר + יחזקאל כד+ ויהי דבר ה' אלי
בשנה התשיעית בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר.
בן אדם כתב לך את שם היום את עצם היום הזה סמך
מלך בבל אל ירושלים. ואמאי קרי ליה עשירי - עשירי
לחדשים. והלא היה ראוי זה לכתוב ראשון. ולמה נכתב
כאן - כדי להסדיר חדשים כתיקנן.

23

24

המשך מדרף קודם

החרפה הגלונית הזאת של טומאת ארצות העמים לתוכנו.
הלא זה כמה הגיע הזמן להשתחררותנו מן טומאת גלות
גוים זאת אל עצמאות זמנית וישנותי וישנותי זאת... מתוך
מכתבו בסיון התשל"ח.

18

שו"ת ציץ אליעזר חלק ח סימן ח ד"ה (א) ואם

(א) ואם כי בודאי באין כל צורך ורק לשם היקוי, אין לכתוב
התאריך למנינם, ויש להדר ולהנהיג לכתוב לפי התאריך העברי,
היינו לכריאת עולם, ולמנין החדשים שלנו, ודלא כדסובר שם
הבעל אוצר ישראל להקל בזה בכל מכל, וכלפי אלו שמכוונים
לחקות בזה את העמים ולמצוא חן בעיניהם, ולמאוס בתאריך
העברי אשר לכדו ישכון ובין הגוים לא יתחשב, מכוונים דבריו
הנרגשים החוצצים להבות אש של רבינו החתם סופר ז"ל
בדרשותיו, בדרוש לו' אב תק"ע, שאחרי כתבו דבמנין שאנו מנין
לכריאת עולם וזכרים אנחנו כי העולם מחודש וא"י ראוי לנו
ואפ"ה גלינו מארצינו, מרעים בקולו עוז וכותב: ולא כאותם
חדשים מקרוב המונים שכותבים בריש מגילתא מנין לידת משיח
הנוצרים וכותב וחותם עצמו שאין לו חלק באלקי ישראל אוי להם
כי גמלו לנפשם רעה, בתורת ה' מאסו וחכמת מה להם עכ"ל, וכן
כותב בדרוש לח' טבת תקצ"ג: ולא כחדשים מקרוב שמונים לימי
לידת משיחם של נוצרים הלא יבושו בית ישראל על תמורה זו.

25

בעשרה בו ככך בלך בכל כו'...
עליו והכר זה כוה ה' נענה שנו כלה הכמותה לנולה שהוכחה העיר שנאמר ויהי כ"ב
שנה ונ' ועשה יום נמוטה כיום טריפה ומר נלאו דברי מדבריו ע"ש. ומכלן סייעתא להסור דפסק
כ"ע

יחזקאל פרק כד

20 (א) ויהי דבר יק נק אלי בשנה התשיעית פה דש
העשירי בעשור לח דש לאמר ר:
(ב) בן אדם כתוב קתב לך את שם היום את עצם
היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלים בעצם היום
הזה:

21 בית יוסף אורח חיים סימן תקנ

ה"ר דוד אבודרהם כתב בהלכות תענית (עמ' רנד)
שעשרה בטבת הוא משונה משאר תעניות שאם היה חל
בשבת לא היו יכולים לדחותו ליום אחר מפני שנאמר
בו (יחזקאל כד ב) בעצם היום הזה כמו ביום הכפורים
ולא ידעתי מנין לו זה. וכתב עוד דעשרה בטבת חל
לפעמים בששי ומתענין בו ביום ושאר צומות לעולם
אין חלים בששי:

תלמוד בבלי מסכת עירובין דף מ עמוד ב

ואמר רבה כי הוינן בי רב הונא איבעיא לן: בר בי רב
דיתיב בתעניתא במעלי שבתא, מהו לאשלומי?

22 שאל האור שמחה בהלכות תעניות:

למה נסתפקו על מקרה של... בר בי רבי המתענה
הענית יחיד ולא נסתפקו בתענית צבור שחל בערב שבת? אלא שייז בתמוז
ושי באב וצום גדליה לעולם אינם חלים לפי החשבון בערב שבת. עשרה בטבת
בלבד יוכל לחול ביום הששי. ועל עשרה בטבת אין מקום להסתפק, שהרי
אפילו אם היה חל בשבת היה דוחה אותו, כל-שכן שמסלים התענית כשחל
בערב שבת.

20 הפגנת תלמידי ישיבת מרכז הרב נגד אירוע נוצרי

בחדש אייר התשכ"ח נערך בכנייני האומה בירושלים קונצרט
נוצרי מסיוני בשם "מתאוס פסיון" הכולל מוטיבים אנטישמיים
על היהודים "רוצחי האלהים". רבנו שלח את הבחורים למקום
האירוע, על מנת להפריע לקיום הקונצרט. קבוצה אחת עמדה
בכניסה וחילקה כרוזים ובהם דברי הרמב"ם הנ"ל ועוד, קבוצה
שנייה הסתננה פנימה {בלי כיפות על ראשם}, וכשהתחילה
הנגינה, החלה מהומה רבתה. חלק מהבחורים צעקו, חלקם עלו על
הבמה, השתלטו על המיקרופון ומנעו את המשך האירוע.
מספר כוזרים נעצרו, הועמדו למשפט ונקנסו. רבנו שיבח מאד
את מעשי הבחורים ובין השאר כתב:

21 שומו שמים וארץ... תיכף ומיד יתעוררו כל הנאמנים לעם
ישראל, הדתיים וההילוניים... לעקור את פגעי העבודה זרה
המנוולת הזאת... מתוך תחומי מדינתנו, תחיינתו וגאולתנו.
כולנו נעמוד בפרץ ונדע ונדוע כי עם ישראל חי, וחייה
יחיה עד בלי די. {להלכות ציבור, יג}.

22 עניינות ישראל ב' י' תמוז

ב. עם כל השמחה המרובה על הדישונים החשובים "במערכת הכשרות", המפורטים
באותו הגליון, ועם כל רחשי הברכה ויישורי-הכח על טוב הפעולות האלה, והתחלת
הוצפייה להוספת שכלוליהן בעיה, — מה מכאיבה וצורבת היא הידיעה, המתפרסמת
שם, על מאמצי ההשתדלות להכשיר את המסעדה של "אימק"א! מה תמונה
ואיומה היא המחשבה הזאת שתעלה על הדעת חלילה ולהכשיר ולהקל את הכניסה
של אנשים-מישראל אל מקום זה המיועד ונקרא-בשם לצעירים נוצרים, ומתוך
כך מיועד ומוכן, בעקיסין ובמייסין, לקירוב טמיעה ושמד חלילה.

בשנת תש"ט קיבלה הרבנות הראשית לישראל החלטה לקבוע את צום עשרה בטבת כיום זיכרון
לחורבן יהדות אירופה וכ"יום הקדיש הכללי", בו ייאמר קדיש על קורבנות השואה.

במאמרו "על חילול הקודש" [לנתיבות ישראל א] הסביר רבנו את הרקע לשואה:
"הגרמנים עם התרבות", עם החושבים והמשוררים, הראה לדעת, על-ידי בזוי האדם שנבחר
למנהיג, כי אין לו דרך אחרת להיפטר ממעמסת ההשפעה של היהדות, אלא זו של השמד ואבד את
היהודים ואת אשר להם."
כוונת רבנו למה שכתב הצורך, שעל כל ראשי הצבא והמדינה הגרמנים, מוטלת החובה לנטוש את
הנצרות שנוסדה על-ידי אותו האיש ימ"ש שהיה יהודי: עליהם לאמץ את הדת החדשה "דת הגזע
העליון הארי", ולחסל את כל היהודים שמהם צמח אותו האיש.
מוסיף רבנו וכותב: "שאר הגוים ברובם הגדול, שותפים של עמלקיות זו, במישרין ובעקיפין, בקום
עשה ובשב ואל תעשה."

30